Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2014–2015

34 081 Implementatie van de richtlijn 2014/62/EU van het Europees parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de strafrechtelijke bescherming van de euro en andere munten tegen valsemunterij en ter vervanging van Kaderbesluit 2000/383/JBZ van de Raad (PbEU L 151/1)

Nr. 5 NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 30 april 2015

Ik heb met belangstelling kennisgenomen van het verslag dat de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft uitgebracht. Ik dank de leden van de verschillende fracties voor de door hen gestelde vragen, die ik graag in het navolgende beantwoord.

De leden van de VVD-fractie gaven aan dat de voorgestelde wijziging noodzakelijk is ter implementatie van dit wetsvoorstel en dat zij zich derhalve konden vinden in deze wijziging. Zij hadden nog enkele nadere vragen en opmerkingen.
De leden van de VVD-fractie stelden enkele vragen over de aanpak van eurovalsemunterij in andere lidstaten en over de gezamenlijke Europese aanpak. Graag beantwoord ik deze vragen in onderlinge samenhang als volgt.
De aard en omvang van valsemunterij verschilt per lidstaat. De lidstaten zullen hun aanpak dan ook baseren op de situatie in het eigen land en laten aansluiten op hun eigen nationale systeem. Dit neemt niet weg dat er in Europees verband aandacht is voor mogelijke «best-practices» die ook voor andere lidstaten interessant kunnen zijn. Specifiek op het terrein van valsemunterij speelt Europol daarbij een belangrijke rol door het verschaffen van kennis en expertise. Daarnaast heeft Europol een belangrijke rol bij de gezamenlijke aanpak van eurovalsemunterij. Een van de taken van Europol is het voorkomen en bestrijden van vervalsing van geld, in het bijzonder van de euro; deze Europese politiedienst is aangewezen als het centrale punt binnen de Europese Unie voor de (strafrechtelijke) bestrijding van eurovalsemunterij. In dat kader verleent Europol actieve steun aan nationale opsporingsinstanties door het verzamelen, analyseren, verspreiden en vereenvoudigen van de uitwisseling van informatie en door het verschaffen van kennis en expertise om onderzoeken naar deze vorm van criminaliteit te ondersteunen. Ook Nederland verstrekt ten behoeve hiervan regelmatig informatie aan het «focal point» Soya bij Europol. Daarnaast is Europol betrokken bij grote anti-valsemunterijacties in de Europese Unie. Het gaat dan bijvoorbeeld om de zogenoemde gezamenlijke onderzoeksteams die in voorkomende gevallen financiële steun van Europol kunnen krijgen. Zo nodig kan

kst-34081-5
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2015

Europol ter plekke bijstand verlenen. Voorts biedt Europol forensische ondersteuning aan bij het vaststellen van de herkomst van materialen en apparaten die zijn gebruikt bij het vervaardigen van vals of vervalst geld. Blijkens het laatste jaarverslag van Europol zijn in 2013 meer dan 600.000 in omloop zijnde valse eurobankbiljetten ontdekt. De biljetten van € 20 en € 50 kwamen daarbij het meest voor. Nationale opsporingsinstanties hebben in 2013 – met steun van Europol – weten te verhinderen dat bankbiljetten ter waarde van meer dan € 70 mln in circulatie werden gebracht. Europol heeft in 2013 financiële ondersteuning verleend aan tweeënzestig politieacties in elf lidstaten, waarbij zeventig verdachten zijn aangehouden en zes gelddrukkerijen zijn ontmanteld.

Blijkens het Nationaal Dreigingsbeeld – dat vierjaarlijks een beeld levert van de dreigingen op het gebied van de georganiseerde criminaliteit in Nederland – worden in de eurozone in Frankrijk en Italië relatief de meeste valse biljetten aangetroffen. De meeste valse biljetten die in Nederland rouleren zijn gemaakt in drukkerijen in Italië en Bulgarije. Zie het Nationaal Dreigingsbeeld 2012, blz. 95[1].

De richtlijn die onderwerp is van dit implementatievoorstel voorziet, naast in bepalingen over de strafmaat, onder meer ook in bepalingen over onderzoeksmiddelen en de analyse, identificatie en opsporing van valsemunterij. Deze bepalingen behoeven geen omzetting naar Nederlands recht, omdat de Nederlandse wetgeving en praktijk reeds in overeenstemming zijn met deze bepalingen. Deze verplichtingen voor lidstaten dragen bij aan een efficiënte en doeltreffende aanpak en beogen binnen de Europese Unie een gelijkwaardig niveau van strafrechtelijke bescherming tegen eurovalsemunterij te bewerkstelligen.

Deze leden vroegen verder wat de waarde is van het in Nederland in beslaggenomen vals geld en of bekend is hoeveel schade het Nederlandse bedrijfsleven jaarlijks lijdt als gevolg van de inname van vals geld.

De productie van vals geld heeft gevolgen voor personen en bedrijven die het geld hebben ontvangen. Blijkens het Nationaal Dreigingsbeeld 2012 (zie blz. 96) fluctueert de tegenwaarde van het in Nederland aangetroffen vals geld per jaar en ligt die tegenwaarde in de orde van grootte van enkele miljoenen. In 2014 werden in totaal 48.700 valse eurobiljetten in Nederland onderschept en geregistreerd. De totale fictieve waarde van de valse eurobiljetten was in 2014 € 2,5 mln. Deze schade werd vooral gedragen door de detailhandel. De biljetten worden dan voor echt geaccepteerd en vervolgens blijkt bij de bank dat de biljetten (ver)vals(t) zijn en daarom niet kunnen worden gecrediteerd.

De leden van de VVD-fractie stelden voorts enkele vragen over de eurobankbiljetten. De biljetten die het meest worden nagemaakt zijn in Nederland de biljetten van € 50,–. Zie het Nationaal Dreigingsbeeld 2012, blz. 95. Ook in 2014 hadden de meeste valse biljetten een tegenwaarde van € 50,–. In de eerste helft van 2014 betrof 72% van alle aangetroffen vervalsingen in Nederland biljetten van € 50,–, in de tweede helft van 2014 62%.

Voorts vroegen de aan het woord zijnde leden of de nieuwe biljetten van € 5 en € 10,– een waarborg zijn gebleken tegen vervalsingen en of ook de bankbiljetten van € 20,–, € 50,– en € 100,– binnenkort worden gemoderniseerd. Graag beantwoord ik deze vragen als volgt.

De nieuwe biljetten van € 5,– en € 10,– hebben een aantal kenmerken waardoor zij beter dan de oude biljetten op echtheid te controleren zijn. Het is evenwel nog te vroeg voor de DNB om een uitspraak te doen over het effect van deze beveiligingskenmerken omdat de nieuwe biljetten pas relatief kort in omloop zijn. De komende tijd zullen ook de andere eurobiljetten, in volgorde van oplopende waarde, worden vervangen. Het nieuwe biljet van € 20,– is op 24 februari 2015 door de Europese Centrale Bank (ECB) gepresenteerd en komt vanaf 25 november 2015 in omloop.

[1] Zie www.politie.nl/themas/nationaal-dreigingsbeeld.

De vraag van deze leden, tot slot, of het risico op verlies van inkomsten als gevolg van valsemunterij verzekerbaar is in Nederland kan ik bevestigend beantwoorden. Er zijn banken en verzekeraars die een dergelijke verzekering (in een bedrijfs- of kasgeldpolis) tot een bepaald maximumbedrag aanbieden. In de polis worden soms aanvullende voorwaarden gesteld, bijvoorbeeld dat de controleprocedures zijn nageleefd of dat aangifte is gedaan bij de politie.

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij gaven aan nog enkele vragen te hebben over de omvang en bestrijding van valsemunterij in Nederland.
Wat de omvang van valsemunterij in Nederland betreft kan ik deze leden melden dat in de tweede helft van 2014 in Nederland 24.800 valse eurobiljetten zijn onderschept en geregistreerd. En wat betreft het aantal strafrechtelijke onderzoeken, het aantal veroordelingen in 2013 en 2014 en de prioriteit die wordt toegekend aan de bestrijding van valsemunterij informeer ik deze leden graag als volgt.
De bestrijding van fraude, waarvan valsemunterij één van de verschijningsvormen is, is in de Veiligheidsagenda 2015–2018 als landelijke prioriteit opgenomen.
In 2013 zijn 146 zaken in verband met valsemunterij afgedaan. Er is 27 keer een strafbeschikking uitgevaardigd, 28 keer een transactie getroffen en 4 keer voorwaardelijk geseponeerd. In 87 zaken is in 2013 een veroordeling voor een valsemunterij-delict uitgesproken. In 2014 zijn 235 zaken ter zake van valsemunterij afgedaan. Daarbij is 67 keer een strafbeschikking uitgevaardigd voor een valsemunterij-delict. Er werd 34 keer een transactie getroffen. In 22 gevallen is voorwaardelijk geseponeerd. In 112 gevallen is in 2014 een veroordeling uitgesproken in verband met valsemunterij.
De leden van de CDA-fractie vroegen verder naar de wijze waarop aandacht wordt besteed aan het aanbod van vals geld op online platforms. Met betrekking tot het aanbod van vals geld op platforms geldt dat naar aanleiding van voorvallen of meldingen onderzoek daarnaar wordt gedaan. Dit heeft dan ook nadrukkelijk de aandacht van de opsporingsautoriteiten. In de zaken die in de door deze leden genoemde televisieprogramma's aan bod zijn gekomen, zijn verdachten aangehouden.
De vraag van deze leden of het huidige wettelijke kader voldoende bevoegdheden biedt voor de opsporing van deze delicten en of deze ook voldoende benut worden, beantwoord ik graag als volgt.
Ten aanzien van de valsheidsdelicten, opgenomen in de artikelen 208 tot en met 215 van het Wetboek van Strafrecht kunnen ook de bijzondere opsporingsbevoegdheden worden ingezet. Omdat de strafmaat van deze delicten zodanig is dat voorlopige hechtenis mogelijk is, kunnen ook de (bijzondere) opsporingsbevoegdheden worden ingezet waarvoor de verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis mogelijk is, vereist is. Welke opsporingsbevoegdheden worden ingezet is afhankelijk van het concrete geval. Zoals hierboven aan de orde kwam is de bestrijding van fraude, waarvan valsemunterij één van de verschijningsvormen is, een landelijke prioriteit.
Graag verwijs ik voor het antwoord op de vraag naar de gezamenlijke Europese aanpak naar mijn hierboven gegeven antwoorden op gelijkluidende vragen van de leden van de VVD-fractie. Zoals in die antwoorden aan de orde kwam speelt Europol binnen de Europese Unie bij de (strafrechtelijke) bestrijding van eurovalsemunterij een centrale rol.
Met betrekking tot de informatie-uitwisseling, waarnaar deze leden vroegen, geldt dat iedere lidstaat een Nationaal Analyse Centrum (NAC) heeft. In Nederland is het NAC ondergebracht bij de DNB. Het NAC legt gegevens vast in een centraal systeem dat de ECB beheert. Tot dit systeem hebben ook Europol en de nationale politiekorpsen toegang. Zij

kunnen deze informatie gebruiken bij het opsporen van criminelen die zich schuldig maken aan het in omloop brengen van valse of vervalste biljetten.
Deze leden vroegen voorts welke verbeteringen er naast verbeteringen in het strafrechtelijke instrumentarium worden doorgevoerd. Naast de strafrechtelijke aanpak is op Europees niveau ook aandacht voor de verdere versterking van de bescherming van de euro tegen valsemunterij en het uit de omloop halen van (ver)vals(t)e biljetten en munten. Een van de maatregelen die gelet daarop wordt genomen is de vervanging van de eurobiljetten door biljetten die beter op echtheid zijn te controleren. Verder geldt voor instellingen die deelnemen aan de behandeling en verstrekking aan het publiek van biljetten en munten de verplichting om alle ontvangen eurobiljetten en -munten op echtheid te controleren voordat zij opnieuw in omloop worden gebracht volgens de daarvoor vastgestelde procedures (zie Verordening (EG) nr. 1338/2001 en Verordening (EU) nr. 1210/2010). De technische en statistische gegevens over valse bankbiljetten en munten moeten aan de ECB worden gezonden. Zoals hierboven is aangegeven, beheert het ECB een centraal systeem waarin deze gegevens zijn vastgelegd.
De leden van de CDA-fractie vroegen tot slot welke lidstaten in de praktijk thans over onvoldoende adequate strafrechtelijke bepalingen en bevoegdheden beschikken om valsemunterij op te sporen en te vervolgen.
In februari 2013 heeft de Europese Commissie in een annex bij de impact assessment bij de richtlijn die met dit wetsvoorstel wordt geïmplementeerd de stand van zaken opgemaakt over de implementatie van kaderbesluit 2000/383/JA[2]. Het betreft hier het kaderbesluit dat met de onderhavige richtlijn wordt vervangen. Blijkens dit rapport hebben de lidstaten vooruitgang geboekt sinds de daaraan voorafgaande rapportage over de implementatie van het kaderbesluit uit 2007. Ten aanzien van de strafbaarstellingen opgenomen in het kaderbesluit was de stand van zaken in 2013 dat de strafbare feiten uit artikel 3 van het kaderbesluit – dat overeenkomt met artikel 3, eerste lid, van de richtlijn – in alle lidstaten strafbaar zijn gesteld. Ten aanzien van de aanvullende strafbaarstelling in artikel 4 van het kaderbesluit – dat overeenkomt met artikel 3, tweede lid, van de richtlijn – concludeert de Commissie dat de feiten niet altijd expliciet strafbaar zijn gesteld. In verband met de «legal clarity» zou een expliciete strafbaarstelling wenselijk zijn, aldus de rapportage. Met betrekking tot de strafbare feiten, bedoeld in artikel 5 van het kaderbesluit – die in de richtlijn zijn opgenomen in artikel 3, derde lid – wordt geconcludeerd dat Slovenië en Roemenië deze bepaling nog niet hebben geïmplementeerd. Van Bulgarije heeft de Commissie hierover geen relevante informatie ontvangen.
Met betrekking tot de opsporingsbevoegdheden wordt in de impact analyse (blz. 15) – op grond van de beschikbare informatie – geconcludeerd dat in Cyprus, Griekenland en Italië niet alle relevante opsporingsbevoegdheden en technieken beschikbaar zijn. Artikel 9 van de richtlijn die met dit wetsvoorstel wordt geïmplementeerd, verplicht de lidstaten tot het nemen van de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat doeltreffende onderzoeksbevoegdheden ter beschikking staan aan personen, eenheden of diensten die bevoegd zijn voor het onderzoeken of vervolgen van de in

---

[2] Zie SWD(2013)19 bij COM(2013)42 (voorstel voor een richtlijn betreffende de strafrechtelijke bescherming van de euro en andere munten tegen valsemunterij en ter vervanging van Kaderbesluit 2000/383).

de richtlijn genoemde strafbare feiten. Anders dan voorheen op grond van het kaderbesluit rust derhalve thans op elke lidstaat de verplichting om dergelijke onderzoeksbevoegdheden wel beschikbaar te maken.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur